

Van Brabantse Health Deal naar een Gezonder Brabant

Edwin Weijtmans, provincie
Hans Verhoeven, gemeente Eindhoven

26 februari 2019

1. Aanleiding Brabantse Health Deal
2. Inkijk in ontwikkelde instrumenten / projecten
3. Evaluatie
 - Wat ging goed?
 - Wat niet?
 - Leerpunten
4. Hoe verder?
 1. Proces
 2. Governance

Summit Gezonde en duurzame leefomgeving

Ambitie

We willen een Brabant waarin het goed en gezond leven en werken is en blijft. Sleutelwoorden zijn schone lucht, voldoende groen, energieneutraal, bereikbaar, sociale cohesie en toekomstbestendig. Samen met onder andere ondernemers, inwoners en kennisinstellingen kan en wil BrabantStad hoog scoren op deze gebieden om de economische vitaliteit te behouden.

Vier prioriteitsgebieden:

1. Bidbook 'Steden als schakels binnen natuurnetwerk Brabant'
2. Het volgende landschap van Brabant
3. Brabantse Health Deal
4. Energietransitie

Brabantse Health Deal

Gezondheid en welzijn als uitgangspunt

voor een goede en duurzame kwaliteit van leven in Brabant,

in stad en ommeland,

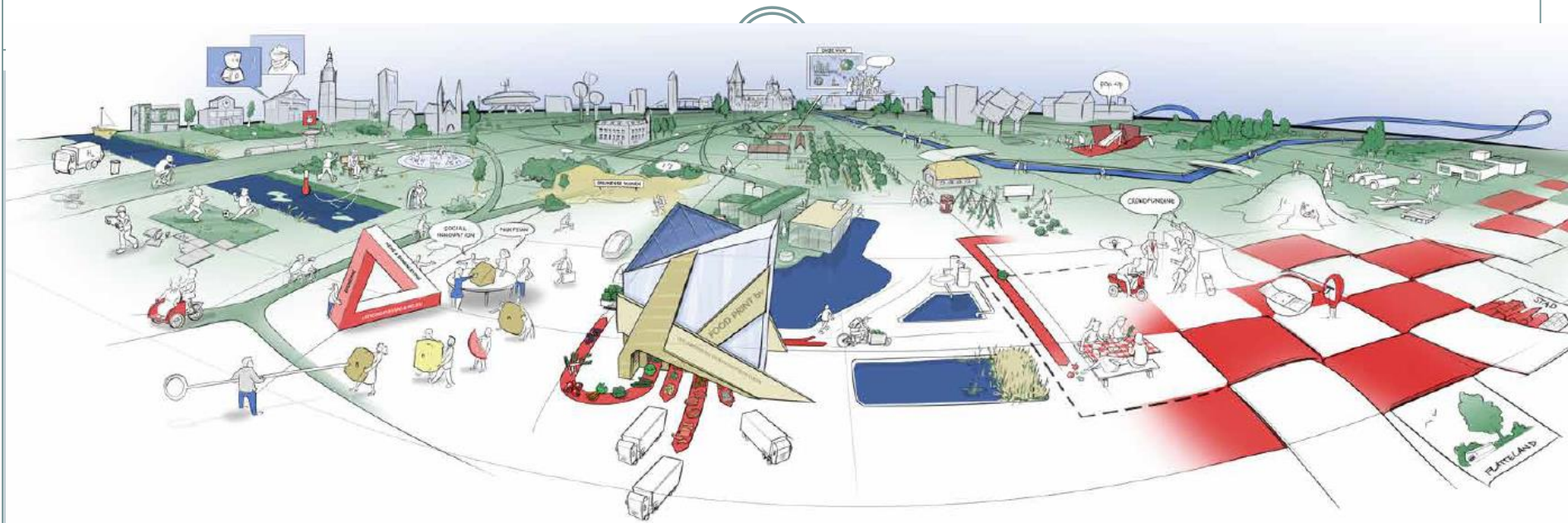
nu en in de toekomst.

Gezamenlijke voorbereiding op opgaven van de Omgevingswet

Door

- Gemeenten Breda, Helmond, Tilburg, Den Bosch en Eindhoven
- Provincie Noord Brabant (en BrabantAdvies)
- 3 GGD-en
- 3 Waterschappen
- Kennisinstellingen Telos, RIVM, Universiteit Utrecht

Ontwikkelde instrumenten/projecten

**Van Brabantse Health Deal
naar een Gezonder Brabant
Roadmap (visie + ambitie)**

Toolbox (RIVM)

Maatregelen

In de wijk is het groen ongelijk verdeeld.

Groene plekken behouden en uitbreiden

- ✓ Buurtbewoners beheren braakliggende terreinen en groen in de buurt
- ✓ Betrekken van gebruikers bij inrichting van groen en openbare ruimte
- ✓ Groene daken stimuleren

Veiliger verkeer

- ✓ Lokale (verkeer)infrastructuur aanpassen, zoals drempels en autoluwe zones
- ✓ Veilige fietsroutes maken door gescheiden fietspaden
- ✓ Meer veilige oversteekvoorzieningen

Sociale binding behouden of uitbreiden

- ✓ Meerdere functies in bestaande gebouwen onderbrengen
- ✓ Opzetten van buurtbedrijven, buurtcoöperaties of buurtnetwerken
- ✓ Bewoners met behulp van wijkbudgetten samen aan de slag
- ✓ Platform realiseren waarbij bewoners direct met elkaar in contact met elkaar komen

Schone en stillere omgeving

- ✓ Stille zijdes creëren
- ✓ Deelauto's stimuleren
- ✓ Richtlijn gevoelige bestemmingen luchtkwaliteit toepassen

Er zijn maar weinig trapveldjes en ontmoetingsplekken voor 12-18 jarigen

Investeren in jongeren en hun leefomgeving

- ✓ Aantrekkelijke sport- en spellocaties realiseren
- ✓ Sportactiviteiten in het groen aanbieden
- ✓ Betrekken van jongeren bij inrichting van groen en of straat
- ✓ Ontmoetingsplekken realiseren voor jongeren

Wonen aan de snelweg is een groot nadeel

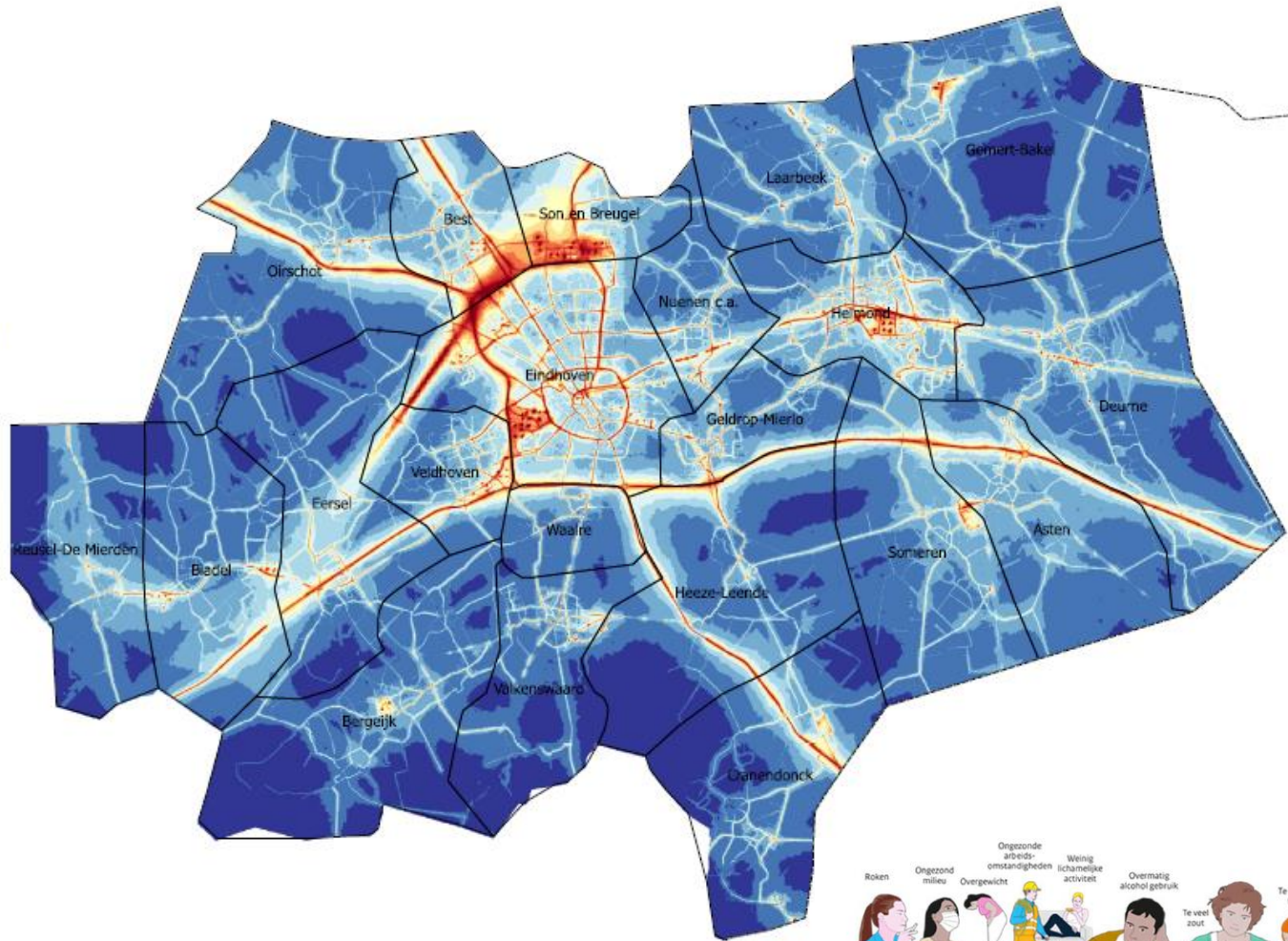
Milieu-Gezondheid Risicokaart Brabant Zuidoost

Legenda

- Provinciegrenzen
- Gemeenten

MGR Totaal

- <= 0
- <= 3,5 %
- 3,5 - 4,0 %
- 4,0 - 4,5 %
- 4,5 - 5,0 %
- 5,0 - 5,5 %
- 5,5 - 6,0 %
- 6,0 - 6,5 %
- 6,5 - 7,0 %
- 7,0 - 7,5 %
- 7,5 - 8,0 %
- 8,0 - 8,5 %
- 8,5 - 9,0 %
- 9,0 - 9,5 %
- > 10,0 %

Figuur 1. Bijdrage omgeving en leefstijl aan de ziektelast (RIVM 2014)

Regio:

(Aalburg) Wijk en Aalburg

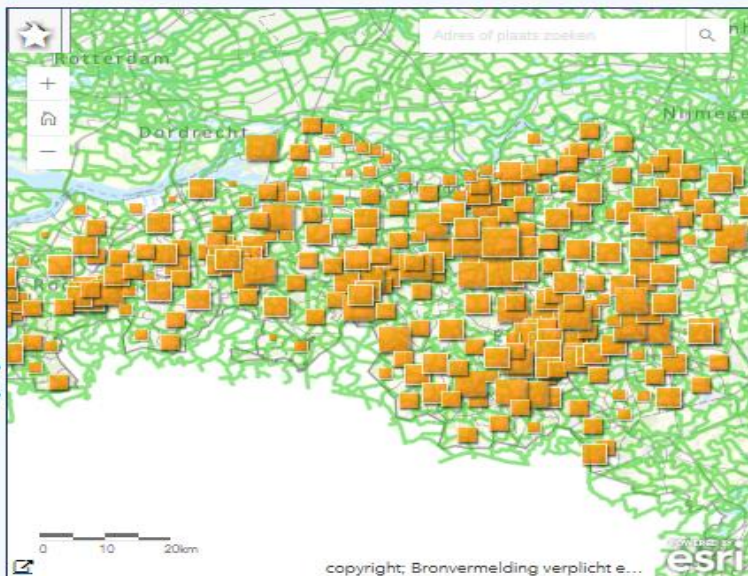

Vergelijken met:

West-Brabant

LOPEN EN FIETSEN

Effecten van lopen en fietsen op de gezondheid

- Bewegen heeft een positieve invloed op de fysieke en mentale gezondheid; zo helpt het overgewicht en eenzaamheid te voorkomen. Het heeft een positief effect op het zelfvertrouwen en de mentale veerkracht.
- Niet alleen is laagintensief sporten zoals wandelen en fietsen effectiever, het zorgt ook voor minder blessures.
- Bewegen is goed voor de motorische ontwikkeling van kinderen, het bevordert de lenigheid en zelfredzaamheid van ouderen en verlaagt ziekteverzuim onder werknemers.

Kansen voor lopen en fietsen

Het vervangen van autoritten door fietsen of wandelen verbetert de luchtkwaliteit. Bewegen is ook goed voor de gezondheid. Stimuleer fietsen naar school, het werk en zorg voor goede fietsinfrastructuur.

>> Lees meer. Kijk ook eens bij het thema groen.

Goede voorbeelden

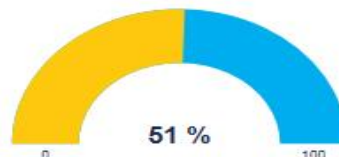
- Groene fiets Bernhoven
- Fietsstraten Breda, auto te gast
- Fiets als alternatief auto
- Positive drive app Breda

Gaat altijd lopend of zelf fietsend naar school (4-11 jaar)

(Aalburg) Wijk en Aalburg

West-Brabant

Onbekende waarde

2017

Voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen

(Aalburg) Wijk en Aalburg

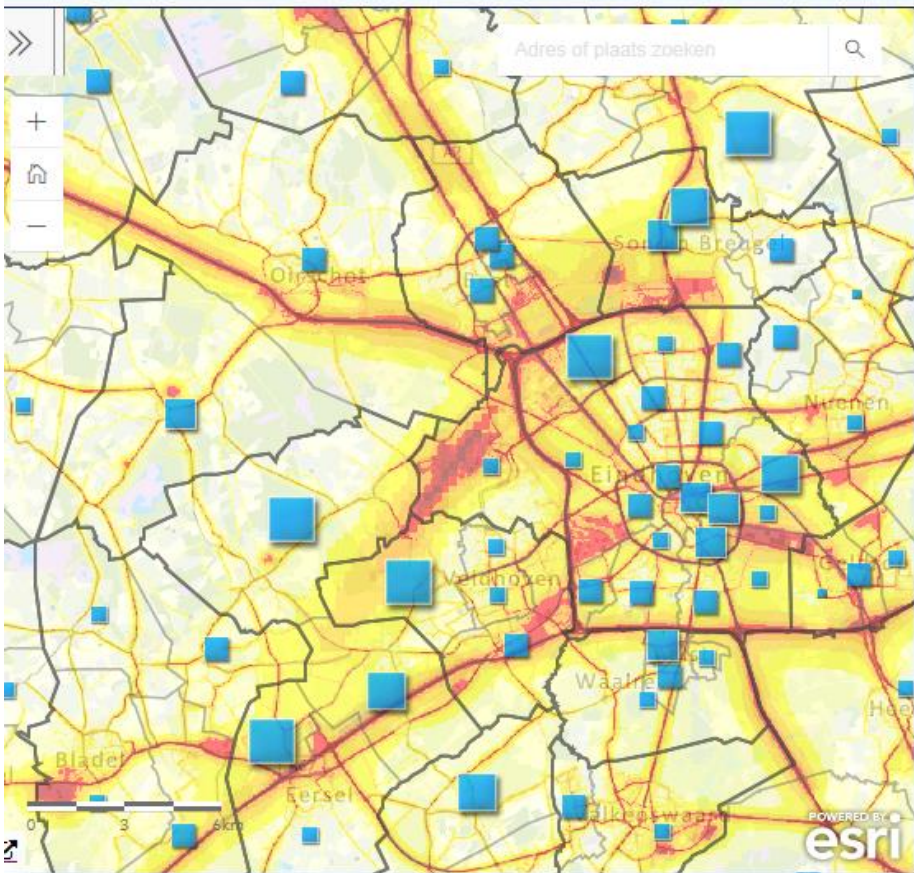

2016

Wist je dat?

- Het is effectiever om de hele dag door wat meer te bewegen, dan slechts één uur intensief. Wat vaker rondlopen in kantoor, op de fiets de boodschappen doen of de trap gebruiken is dus beter voor je gezondheid!
- Fietsen en bewegen hebben een positieve invloed op je humeur. Door te bewegen komt er namelijk endorfine vrij in je lichaam.
- Je arbeidsproductiviteit ligt hoger ligt als je met de fiets naar school of werk gaat. Door de beweging wordt je energie aangewakkerd en daardoor komt er ook meer uit je vingers.

Effecten op gezondheid

- Geluid is na luchtverontreiniging de milieufactor met de meeste negatieve effecten op de gezondheid. Blootstelling aan geluid kan leiden tot (ernstige) hinder, slaapverstoring en een verhoogd risico op hart- en vaatziekten (waaronder hoge bloeddruk).
- De belangrijkste bronnen van geluidhinder zijn wegverkeer, geluidsoverlast van burens en vliegverkeer.
- De belangrijkste bronnen van slaapverstoring door geluid zijn brommers, scooters en geluidsoverlast van burens.

Kansen voor geluid

Geluidshinder heeft een negatief effect op de gezondheid. Een belangrijke bron voor geluidsoverlast is wegverkeer. Stimuleer wandelen en fietsen en denk bij het ontwerp van de leefomgeving aan geluidsluwe plekken.

>> Lees meer

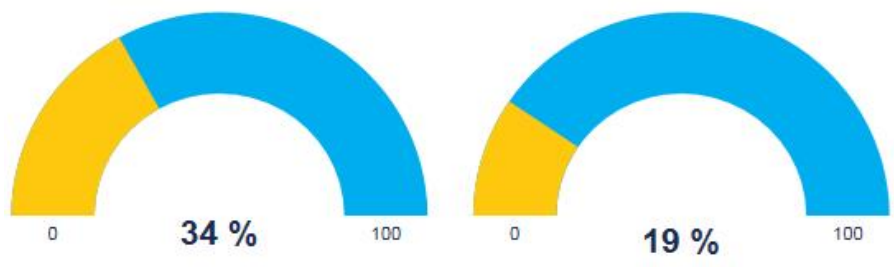
Goede voorbeelden

- Actieplan geluid Amsterdam
- Informatieblad groen en geluid

Wordt ernstig gehinderd door geluid (19-64 jaar)

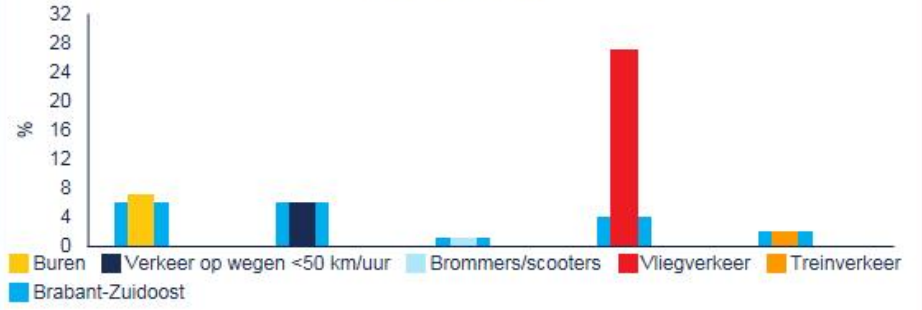
(Eindhoven) Achtse Molen

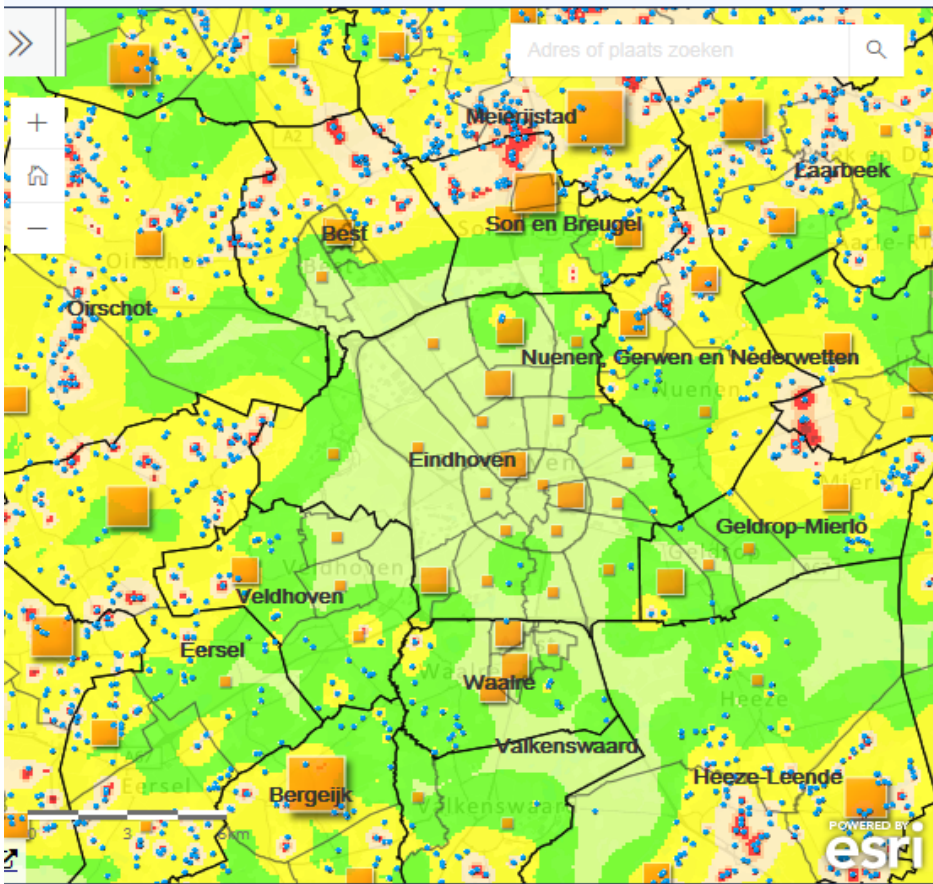
Brabant-Zuidoost

Ernstige geluidshinder van... (19-64 jaar)

(Eindhoven) Achtse Molen

Effecten van geur op gezondheid

- Geurhinder kan leiden tot lichamelijke klachten, zoals hoofdpijn, misselijkheid, verstoorde ademhaling en verstoorde hartslag.
- Geurhinder kan leiden tot psychische klachten, zoals spanningen.

Kansen voor geur

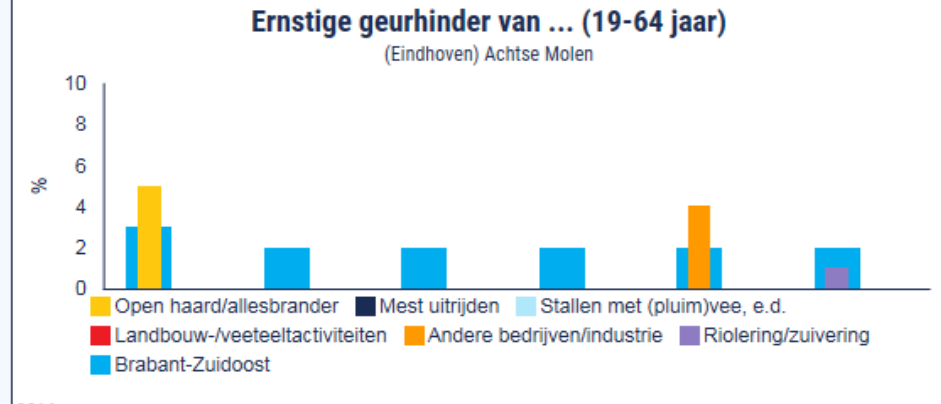
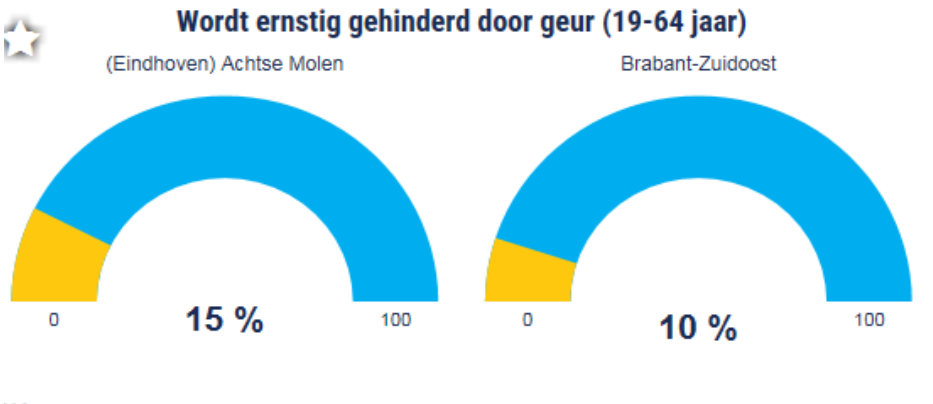
Geurhinder kan leiden tot lichamelijke of stressgerelateerde klachten en verstoring van het sociale leven. Perceptie van geur speelt hierbij een belangrijke rol. Stel beleidsdoelstellingen op en zorg voor een goede communicatie naar en tussen belanghebbenden.

>> Lees meer. Kijk ook eens bij thema veehouderij.

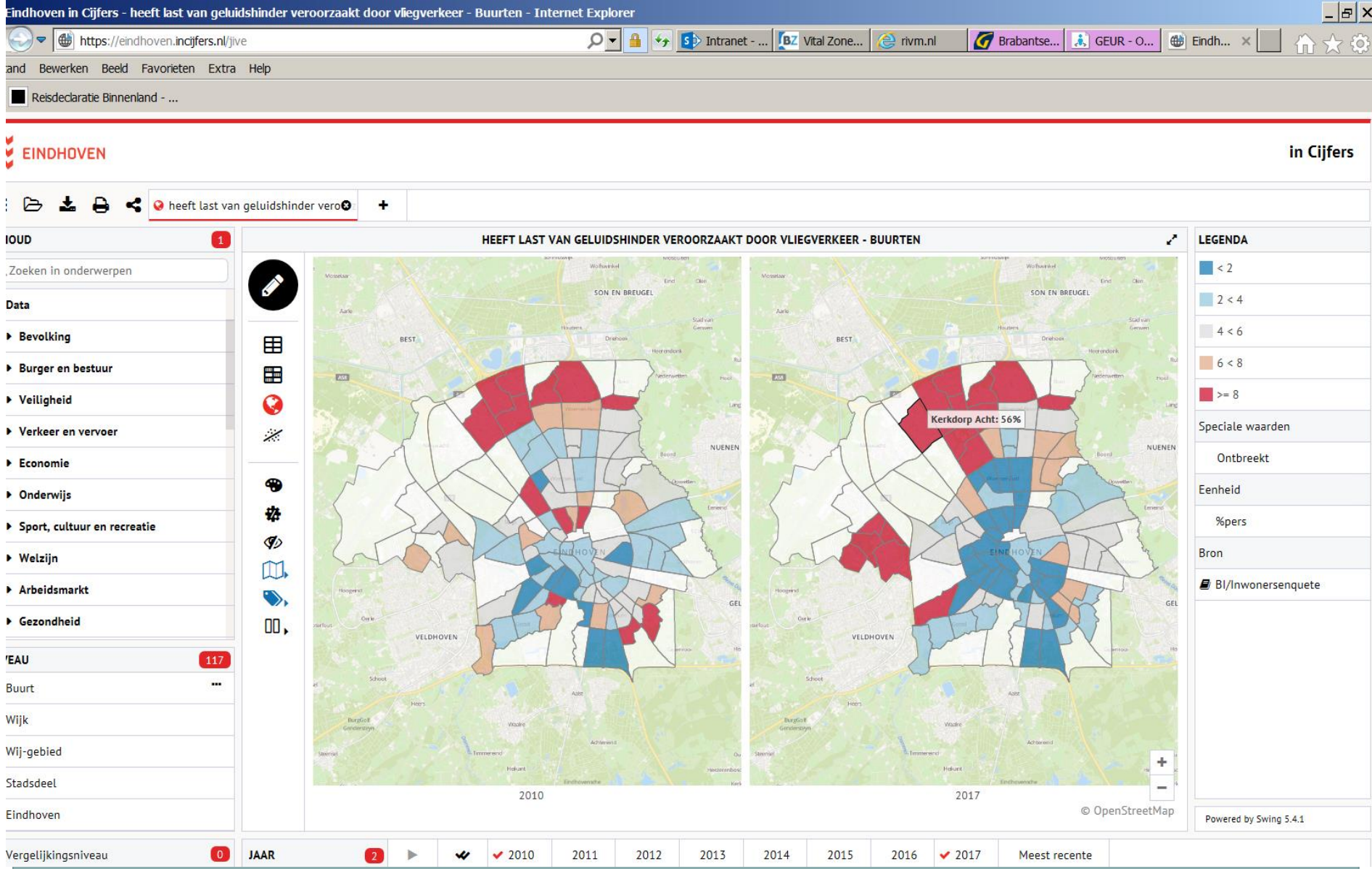

Goede voorbeelden

- Geurbeleid Brabant
- eNose in Amsterdamse havengebied
- Zaans geurbeleid

BrOS aanvulling: buurtmonitor Eindhoven (jaarlijkse data)

Nieuwe projecten

IMPULS VOOR GROENE SCHOOLPLEINEN IN NOORD-BRABANT

Home Over ons Subsidie Aan de slag Voorbeelden Nieuwtjes Extra ▾

Zoek

Nieuwe projecten

Humane medicijnresten uit water

STUDIES HEBBEN AANGETOOND
DAT MEDICIJNRESTEN IN
AFVALWATER HET AQUATISCH
ECOSYSTEEM KUNNEN SCHADEN!

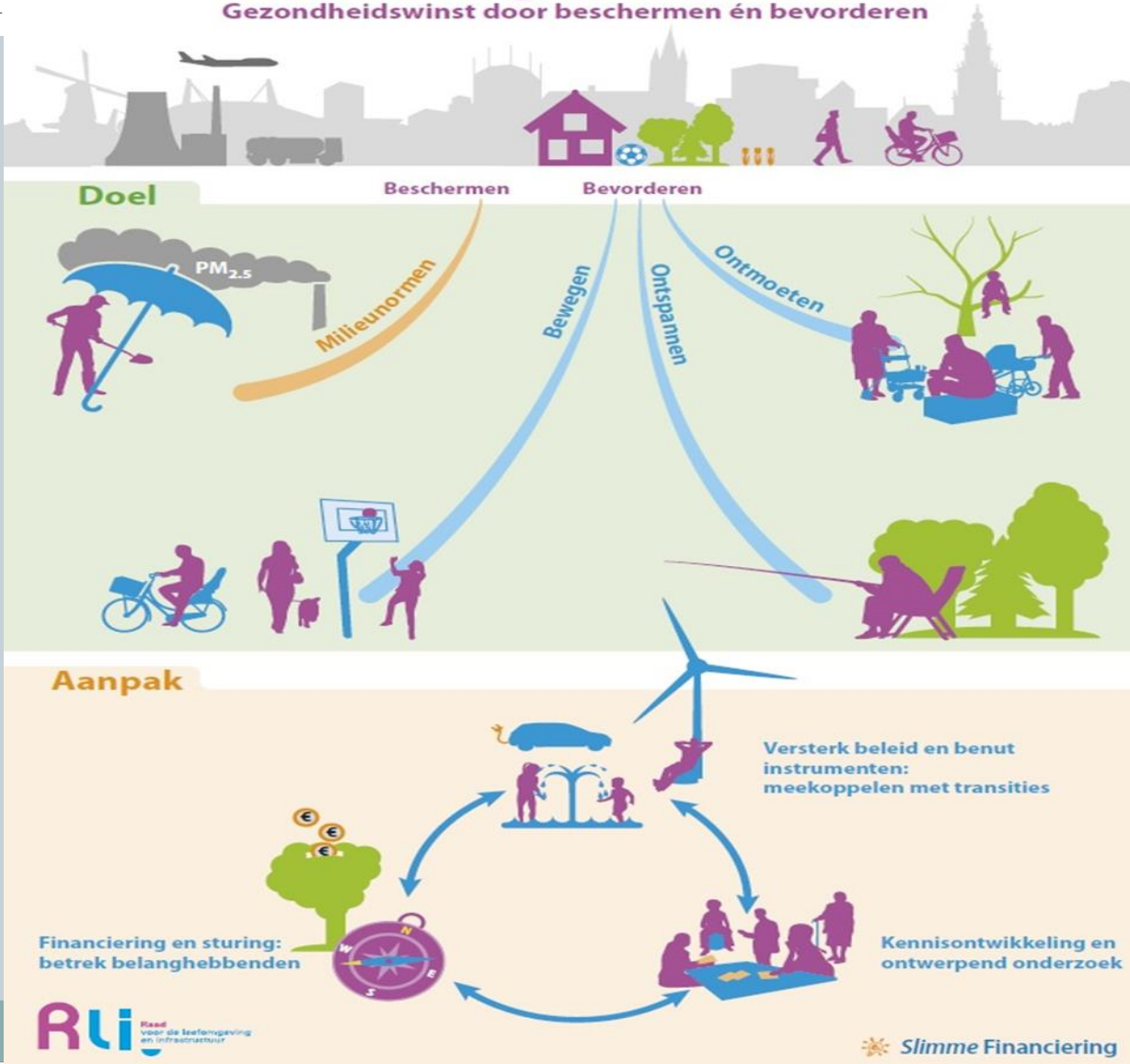
JOH, ZOU JE DENKEN?!

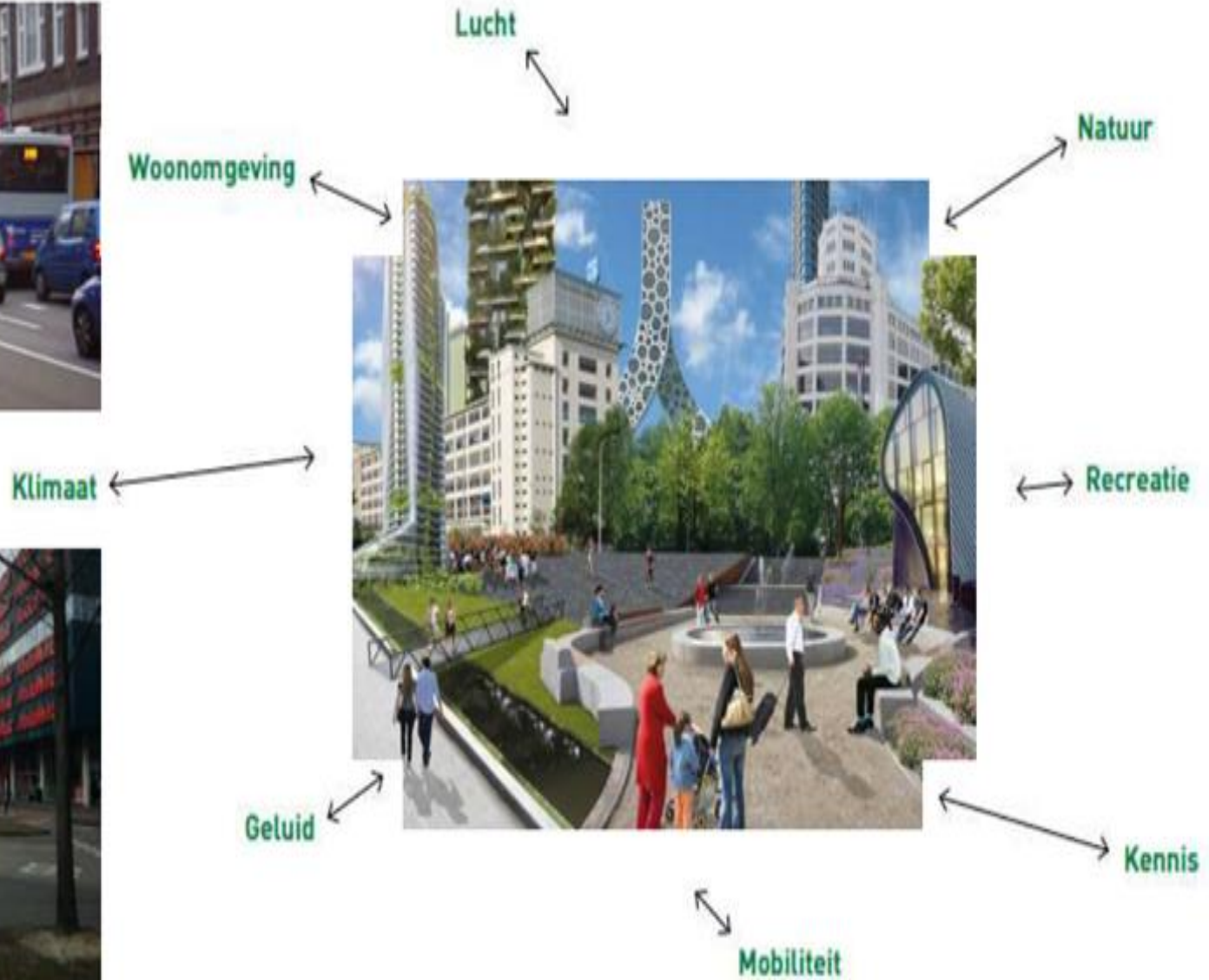
SMXWNT
jmwnt.us

Nieuwe projecten

De stad als gezonde habitat Gezondheidswinst door beschermen én bevorderen

Van bestaande stad naar nieuwe stad

een veilige en gezonde leefomgeving met een goede omgevingskwaliteit.

We halen de dominantie van de auto eruit. We willen een gezonde, aantrekkelijke binnenstad.

We heffen barrières tussen gebieden op.

We laten broedplaatsen en (informele) ontmoetingsplekken ontstaan.

Gezondheid en vitaliteit

Positieve gezondheid met zoveel mogelijk toekomstperspectief

>> Vitaal en sociaal Breda

• Innovatie • Transformatie • Extra geld voor sportaccommodaties

Terugblik op de BHD (procesmatig)

inleiding

In 2016 werd de intentieverklaring **Brabantse Health Deal** getekend. "De BHD" is geïnitieerd als "beweging" naar een gezonde verstedelijking in 2030". Deze transitieopgave verlangt verbinding tussen ruimtelijke fysieke domein, en het sociale gezondheidsdomein. vereist

Evaluatie

Wat gaat goed?

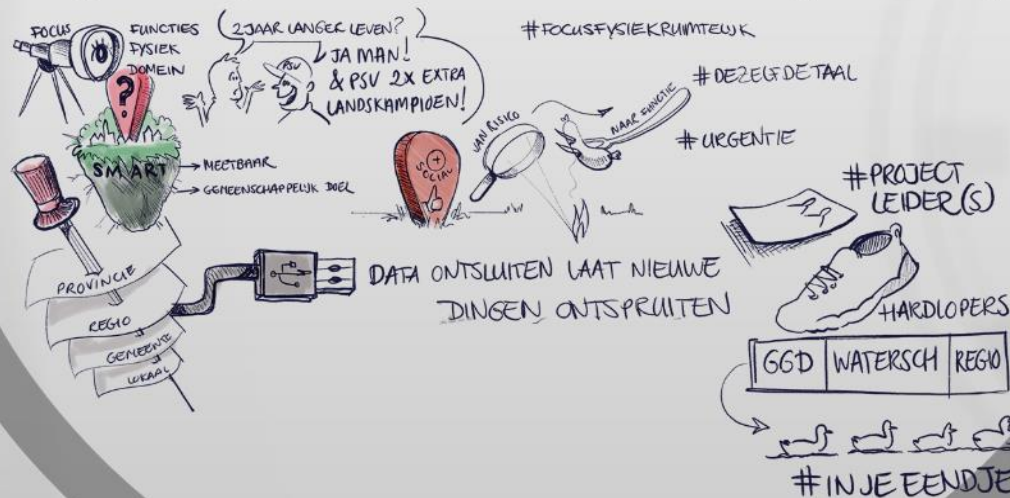
- gezondheid als verbinding tussen disciplines
- pilots ismkennispartners Telos, Rivm, GGD
- learning by doing
- datakaarten stapelen maakt urgentie zichtbaar
- Nieuwe instrumenten ontwikkeld BrOS (GGD-Telos), Toolbox (RIVM-Telos)

Evaluatie

Brabantse Health Deal - Wat kan beter?

- gebrek aan capaciteit & aansluiting op inhoud
- elkaar leren kennen & elkaars taal spreken
- Ontbrekende regiofocus en -regie fysiek domein
- urgentie gemeenteraadsverkiezingen aangrijpen

Evaluatie

Proces

- a. het was en is niet vanzelfsprekend om hierover te spreken
- b. tempoverschillen
- c. elkaar leren kennen en elkaars taal leren spreken.
- d. verwachtingen op voorhand te hoog gespannen?

Samenvattend beeld BHD

Constateringen na ruim twee jaar samenwerken BHD

Er is veel bereikt

- Gezamenlijke taal
- Brabantse Visie en Ambitie (Roadmap)
- Nieuwe verbindende instrumenten (Milieu-gezondheid-(s)beleving): MGRi, BrOS
- Samenwerking in het DNA van samenwerkende partners
- Zicht en energie op continuering samenwerking op provinciaal/lokaal/regionaal niveau

Ingelegd budget: 360K

Restant na 2,5 jr werken: 120K

Netwerk van samenwerkingspartners

Brabantse Health Deal 2.0

Naar een geïnformeerde kennis- en ontwikkelagenda voor een gezonde Brabantse leefomgeving

Dossiernummer 50-53100-98-527

School of Social and Behavioral Sciences

Hoe verder

- **Kennisinfrastructuur Milieu-Gezondheid**
 - Kennis samenbrengen en door ontwikkelen
 - Met BHD-partners borgen in expertisecentrum
 - Inclusief toegepaste kennis op lokaal/regionaal niveau
- **Ontwikkelde instrumenten zoals MGRI, BrOS, PPP-scan, beweegscan, toepassen in praktijkcases, daarvan leren en doorontwikkelen (2.0 versies)**
- **Governance uitwerken (BHD-partners, BrabantAdvies)**
- **Uitnodiging aan stad/regio tot het maken van Regionale uitvoeringsagenda's**

Governance

- In volgende Brabantstad (juni 2019) uitgewerkt projectvoorstel met taak/rolverdeling over partners
- Capaciteitsinzet en verdeling
- Financiële middelen
- Tijdsplanning

Vraag:

Wie wil(len) hier komende maanden vanuit Brabantstad aan bijdragen (bestuurlijk)?

- Vragen?